

Ledenraad buigt zich
over excedentverzekering

Indekken tegen claims: *samen of apart?*

De KNB-ledenraad buigt zich niet eind januari maar eind april over de zogenoemde excedentverzekering. De hoogste bestuursrechter moet namelijk eerst duidelijk maken of de KNB wel bevoegd is haar leden te dwingen zich collectief te verzekeren voor risico's boven de 1 miljoen euro. Ook bij een bevestigend antwoord blijft het de vraag in hoeverre het voor notarissen mogelijk en voordeliger is om zich individueel te verzekeren, of de voorgeschreven dekking omlaag kan en of de notaris zich 3.600 euro per jaar kan besparen door de cliënt te laten betalen voor een garantiefonds.

TEKST Lex van Almelo | FOTO Truus van Gog + Okapi

Notarissen op kleine kantoren hebben het idee dat zij te veel betalen voor de excedentverzekering en dat een dekking van 1 miljoen euro wel genoeg is. Zestig notarissen hebben daarom bezwaar gemaakt tegen de premieaanslag van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). In totaal betaalt het notariaat jaarlijks bijna 20 miljoen euro aan premie om de risico's van claims te dekken. Iedere notaris is per jaar 3.600 euro kwijt voor de dekking van de risico's boven de 1 miljoen euro. En voor de primaire dekking tot 1 miljoen euro liggen de premies gemiddeld grofweg op 10.000 euro per notaris per jaar. Gemiddeld, want de premies kunnen per notaris verschillen. Bij de primaire verzekering, die de notaris zelf afsluit, hangt de hoogte van de premie af van de omzet en het eventuele schadeverleden van de notaris. Als de omzet daalt, zoals de afgelopen jaren nogal eens voorkomt, daalt de premie ook. De premie voor de verplichte excedentverzekering, de collectieve verzekering die risico's tussen de 1 en 25 miljoen euro dekt, is voor iedere notaris even hoog. De KNB slaat de totale premiekosten namelijk om over het aantal notarissen.

VANGNET

Voorzitter Anna de Vries van de Nederlandse Branche Vereniging van Notarissen (NBVN): 'Ik ben tegen de verplichte verzekering bij één club, Aon. De kleinere kantoren zijn de dupe van de schades bij de grote kantoren. Ik heb

nog nooit een claim gehad. Het notariaat is veel te hoog verzekerd, de verplichte dekking kan een stuk lager dan 25 miljoen. Als je grote transacties wilt doen, moet je je maar incidenteel bijverzekeren.'

Notaris Tjeerd Koelmans: 'Vergeleken met het notariaat in het buitenland is de dekking in Nederland veel te hoog. Gevoelsmatig zeg ik dat een hogere dekking leidt tot hogere claims. Bovendien bestaat de kans dat de kwaliteit minder wordt, omdat de notaris die verzekert is grotere risico's neemt. Mijn contractuele aansprakelijkheid heb ik in de algemene voorwaarden beperkt tot 250.000 euro. De aansprakelijkheid tegenover derden zou de overheid moeten beperken tot 1 miljoen.' Koelmans wijst op artikel 3:270 lid 6 Burgerlijk Wetboek (BW) waarin staat dat de Staat met de notaris hoofdelijk aansprakelijk is wanneer de notaris zijn verplichtingen tegenover de hypotheekhouder en andere schuldeisers niet nakomt na de executoriale verkoop van een pand. In artikel 3:30 BW staat een vergelijkbare bepaling voor fouten in het Kadaster en de openbare registers. In het ergste geval biedt de overheid dus een vangnet, zodat de dekking lager kan zijn. Maar volgens Mandy van der Zalm van verzekeringsmakelaar Aon houden verzekeraars hier geen rekening mee. Net als De Vries vindt Koelmans dat notarissen zich voor grote klussen maar 'per dossier' moeten bijverzekeren. 'En als ze dat niet kunnen betalen, moeten ze de opdracht maar weigeren.'

BEZWAAR

Tjeerd de Boer stond Tjeerd Koelmans en vier andere notarissen 'verzekeringstechnisch' bij in de beroepsprocedure tegen de ongegrondverklaring van hun bezwaar. De Rechtbank Leeuwarden heeft in de Wet op het notarisambt, de Verordening beroeps- en gedragsregels en het Reglement beroepsaansprakelijkheid 2009 hooguit een basis kunnen vinden om een minimale dekking voor te schrijven. Maar geen basis voor de verplichting om mee te doen met de excedentverzekering van de KNB. De rechtbank vindt de omvang van de dekking onvoldoende onderbouwd en verklaart het bezwaar tegen de premieaanslag gegrond (LJN BU5532).

Ook oud-KNB-bestuurslid Saskia Laseur is naar de rechter gestapt. De Rechtbank Amsterdam is anderhalve maand eerder dan de Rechtbank Leeuwarden tot de conclusie gekomen dat de KNB wél bevoegd is. De rechtbank vindt dat het publieke belang bij een gelijk verzekeringsniveau voor het hele notariaat zwaarder moet wegen dan het individuele belang van de notaris bij een financieel gunstiger premie voor een individueel afgesloten verzekering met een aanzienlijk lagere dekking (AWB 11/491, niet gepubliceerd).

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft het laatste woord. Omdat de uitspraak niet vóór eind januari wordt verwacht, heeft het KNB-bestuur de besluitvorming over de hoogte van de minimale respectievelijk collectieve dekking doorgeschoven naar de ledenraad van eind april.

VIJF OPTIES

Er zijn vier opties zegt KNB-bestuurslid en beoogd voorzitter Franc Wilmink. 'De eerste is: laat het maar los en schrijf als KNB alleen een minimale dekking voor. De tweede is de huidige situatie handhaven.' De derde optie houdt in dat er meer ruimte komt om je op individuele basis te verzekeren. Notarissen

verzekeren zichzelf dan bijvoorbeeld voor de eerste 4 miljoen euro en de KNB zorgt met een collectieve verzekering voor de rest van de voorgeschreven dekking. Wilmink: 'Je hebt dan meer mogelijkheden om de premie te differentiëren naar kantoor grootte, terwijl de premies voor de collectieve verzekering lager worden. De vierde optie is een onderlinge verzekering oprichten. Maar dat is eigenlijk een hele dure oplossing, die niet echt aansluit bij de verminderde gevoelens van solidariteit en samenhang in het notariaat, noch bij de toenemende differentiatie in kantoren.'

De eerste optie, waarbij notarissen zich helemaal individueel verzekeren, legt het bestuur niet voor aan de ledenraad. Wilmink: 'Verzekeraars zullen een aantal notarissen namelijk gewoonweg niet individueel willen verzekeren. Deze optie komt pas in beeld als de Raad van State besluit dat de KNB haar leden tot niets kan verplichten.'

VOORDELIGER

Met 1.400 notarissen kun je je altijd voordeliger verzekeren dan op individuele basis, zegt Wilmink. En Mandy van der Zalm van verzekeringsmakelaar Aon is dat met hem eens: 'Bij een collectieve verzekering heb je geen antiselectie, geen oververtegenwoordiging van notarissen met grotere risico's. Collectief verzekeren is altijd gunstiger. Wanneer je je individueel verzekert, ben je duurder uit of is het risico onverzekerbaar. Welke primaire verzekeraar wil een risico van 1 tot 4 miljoen verzekeren?'

De lijken die uit de kast van een gedefundeerde notaris vallen, zijn verzekerd onder de polis van de opvolgend notaris en van de collectieve excedentenpolis. Die dekking daalt mee als het verzekerd bedrag wordt verlaagd. Dat de claimrisico's bij een klein kantoor geringer zijn dan bij een groot kantoor wordt

‘Notarissen moeten zich voor grote klussen maar “per dossier” bijverzekeren’

volgens Wilmink weersproken door de cijfers. ‘In 2011 liepen tegen grote kantoren vijf claims en tegen kleine kantoren zeven, terwijl dat er in 2010 vijftien respectievelijk drieëntwintig waren. Bovendien is de hoogte van de claim bij kleinere kantoren gemiddeld iets boven de 1 miljoen, terwijl die bij de grote gemiddeld net iets onder de 1 miljoen ligt.’

BUITENLAND

In het algemeen betaalt de verzekeraar maar een fractie van het bedrag dat wordt geclaimd. Toch is Wilmink voor een hoge dekking. ‘De rechtspraak gaat ervan uit dat je je zo goed mogelijk moet verzekeren. En het kost slechts 700 euro per jaar extra om de risico’s tussen 10 en 25 miljoen te verzekeren.’ Dat je je incidenteel of ‘per dossier’ kunt bijverzekeren, nuanceert Mandy van der Zalm: ‘Dat risico is nauwelijks te beprijzen, dus

zouden verzekeraars er een hele hoge premie voor moeten vragen. Grote kantoren hebben doorlopende polissen voor de hogere risico’s.’ Dat de voorgeschreven dekking in het buitenland veel lager is, zegt verzekeraars niet veel. Mandy van der Zalm: ‘Je kunt niet vergelijken met het buitenland. De Nederlandse notaris

heeft een zwaarder takenpakket dan de notarissen in de landen om ons heen en kan zich door de ministerieplicht niet beperken tot een specialisme, zoals een advocaat dat bijvoorbeeld wel kan.’

GARANTIEFONDS

Anna de Vries en Tjeerd Koelmans pleiten voor de oprichting van een garantiefonds, zoals de reiswereld dat heeft. De Vries: ‘De klant betaalt dan ongeveer 15 euro per akte en krijgt zijn schade vergoed als er iets misgaat.’ Tjeerd de Boer van Buro Merks Consultancy, die ongeveer driehonderd notarissen heeft verzekerd, heeft in 2004 al eens gepleit voor een soort garantiefonds als de reiswereld bijvoorbeeld kent. ‘Bij dit fonds betaalt de klant voor de collectieve excedentdekkingen 8 euro per akte. Als de notaris vijfhonderd akten per jaar passeert, is daarmee de premie van 4 miljoen euro die de notaris nu betaalt, al voldaan. Nu de KNB en de Rechtbank Amsterdam aangeven dat het publieke belang zwaarder moet wegen dan het individuele belang van de notaris, is het niet vreemd dat het publiek hieraan bijdraagt. De hele discussie over de premielast voor de notaris is hiermee ondervangen.’

Het idee is gelanceerd in de ledenvergadering van de NBVN. Volgens voorzitter Anna de Vries vinden de leden ‘het een prima idee om uit te werken’. ■

Claim van 100 miljoen euro

De excedentverzekering bestaat uit drie polissen. De eerste dekt de schades van 1 tot 4 miljoen; de tweede betreft het excedent van 4 tot 10 miljoen en het derde die van 10 tot 25 miljoen euro. Per notaris bedraagt de premie voor het eerste excedent 2.100 euro, voor het tweede ongeveer 800 en die voor het derde plusminus 700 euro. Bedragen boven de 25 miljoen zijn alleen gedekt als een notaris(kantoor) die individueel heeft ingekocht. In de excedentverzekering zijn ook gedefundeerde notarissen verzekerd.

Onder de sinds 2007 geldende nieuwe excedentverzekering zijn volgens Aon nog geen schades uitgekeerd, omdat bij grotere claims tegen notarissen altijd wordt geprocedeerd en het dus jaren kost voordat een zaak – al dan niet met een schikking – is afgerond. Manager claims bij Aon Ernst-Jan van Toorenburg schat dat er in 2010, 2011 en 2012 jaarlijks in totaal ongeveer zeshonderd claims

zijn ingesteld. Ongeveer vijftig daarvan vallen onder de excedentpolissen, zoals een ingediende claim van 100 miljoen euro.

Op de ‘primaire’ markt van schades tot 1 miljoen euro hebben de verzekeraars volgens ‘een grove inschatting’ van Aon de afgelopen drie jaren in totaal ongeveer tussen de 5,5 en 6 miljoen euro per jaar uitgekeerd. Van Toorenburg: ‘Er worden geregeld bedragen van 6, 7, 8, 9 ton uitbetaald. Ik schat dat alle primaire verzekeraars tezamen 30 miljoen euro aan reserves aanhouden voor de nog lopende claimdossiers.’

Tjeerd de Boer, die met Buro Merks Consultancy driehonderd notarissen op de primaire markt heeft verzekerd, denkt dat de kosten van een gehonoreerde claim tegen zijn cliënten in de afgelopen vijf jaar voor de verzekeraars gemiddeld 35 miljoen hebben bedragen. ‘In dat bedrag zitten ook de kosten voor de afhandeling van claims en de kosten voor rechtsbijstand.’